

Sano se

Oikaraisen kylälehti 3/2011

Sisältö:

- 2.-3. Puheenjohtajan palsta, Nuorisotoimintaa 1950-luvulla
- 4.-5. Oikaraisella yritystoiminta käynnistyi 1920-luvulla
- 6. Heiskas-Pekka, yksityisyrittäjä 1900-luvulla
- 7. Kalassa Jyrhämäjärvellä
- 8-9. Hoitokalastusta Jyrhämäjärvessä
- 10. Silta avattiin
- 11. Enempi tuhoa kuin tehoa
- 12. Kemijoki Oy tiedottaa
- 13. Kylällä toimivien yhdistysten ja kerhojen yhteystietoja
- 14. Marjetan tori -kyläjuhla täyttää 30 vuotta
- 15. Kemilän uusi elämä

Olemme kaikki saaneet juhlia Suomen itsenäisyyspäivää, seurata emännän roolissa Tarja Halosen viimeistä linnanjuhlaa. Vuoden vaihteen jälkeen on tulossa jännittävät presidentin vaalit ja voidaan olettaa, että äänestysprosentti nousee korkeaksi ja Suomi saa arvoisensa johtajan. Samoihin aikoihin järjestetään myös Oikaraisen kyläyhdistyksen puheenjohtajan vaalit ja toivon, että kaikki hakevat taholtaan tehtävään halukasta ehdokasta. Kyläyhdistys on erittäin tärkeässä roolissa, kun halutaan parantaa kylän viihtyisyyttä mm. eri tapahtumien kautta (Marjetantori ja Talvijuhla). Se on myös suurta vaikutusvaltaa käyttävä toimija. Kyläyhdistys on ollut merkittävässä roolissa kylän kehittämisessä: koulun säilyminen, uusi silta, rantalentopallokenttä, jääkiekkokaukalo jne. Se on tehty yhdessä ja on tärkeää, että yhä useampi osallistuu kyläyhdistyksen toimintaan. Se on hyvin avoin järjestö, jonka kokouksiin kaikki kyläläiset ovat aina hyvin lämpimästi tervetulleita.

Minä kiitän puolestani kaikkia kyläläisiä ja yhteistyötahoja näistä vuosista. Olen aina saanut laajan tuen, jonka turvin on ollut hyvä toimia kylän etuja puolustaen. Kylän ihmisten hyvinvointi on ja tulee olemaan hyvin pitkälti kiinni siitä, kuinka aktiivisia ja yhteistyöhaluisia kyläläiset ovat.

Toivon, että Oikarainen saa näköisensä keulakuvan, se vaatii kuitenkin kaikkien meidän osallistumista ja ääntä tulevassa kyläkokouksessa.

Hyvää joulun odotusta!

Rauno Rantaniemi
Oikaraisen kyläyhdistyksen
puheenjohtaja

Ps. Ensi kesänä alkaa Kemilän saunan kunnostus, etsitään innokkaita talkoolaisia.

Nuorisotoimintaa 1950-luvulla

“ON TILAA TAIVAHALLA, ON ÄÄRTÄ YLLÄ ALLA”

Nämä Aaro Hellaakosken sanat runosta Haukka, kuvaavat hyvin kylän nuorison innostunutta tunnelmaa 1950-luvulla, ennen televisiota ja “nettiä”. Jokkavaaran kisat ja talvipäivät olivat tapahtumia, joihin osallistuttiin kuka kynnelle kykeni. Hiihto- ja mäkilippailujen lisäksi olivat myös henkiset kilpailut, lajeina lausunta, laulu sekä näytelmäkilpailu.

Maaseudun Nuorten Liiton toiminta oli vilkkaimmillaan 1950-60 luvulla. Oikaraisen kylän osasto perustettiin Aholan pirtissä jo vuonna 1950 ja Lapin piirin talvipäivät järjestettiin 1955 Jokkavaaran pirtissä.

MNL:n toiminnanjohtajana vuosia toimineen Hannes Viirin arkistosta löytyivät valokuvat kyseisiltä talvipäiviltä. Puhujina olivat mm. silloinen piirijärjestön toiminnanjohtaja Eino Säaskilahti sekä Helsingistä maalaisliiton vaikuttaja Pekka Silvola. Väkeä oli tuvan täydeltä. Kuten valokuvasta voi päätellä, Jokkavaaran pirtti oli vielä viimeistelyä vailla, mutta se ei juhlijoita haitannut.

Näytelmiäkilpailuja ja talvipäiviä 50- ja 60-luvuilla

Kuva alla on 1950-luvulta näytelmäkilpailusta näytelmästä, josta ei ole tarkempia tietoja.

1960-luvulla nuoriso-ohjaajina toimivat Tellervo ja Salme Kuokkanen. He ovat myös kuvassa, joka on otettu Aholan pirtin takana. Kylän nuorisoa oli mukana runsaasti.

Mainittakoon, että Aholan pirtin ovet olivat aina avoinna nuorison tapaamisille, kokouksille ja harastuksille. Urho Ylianttila, Aholan talon isäntä, oli keskeinen henkilö siinä, että Jokkavaaran pirtillä tapahtumat toimivat. Kamiinalla lämpiävän talon ylläpito oli Urholle työläs ja aikaa vaativa oman karjatalouden ohella.

Ilolla voi todeta, että Jokkavaaran pirtti on edelleen aktiivisessa käytössä. Jokkavaaran pirtin omistaa nykyään Oikaraisen Haka.

Teksti: E. Yliraudanjoki
Valokuvat: Hannes Viiri

1950-luvun näytelmäkilpailu.

Oikaraisen kylän nuorisokoortuneena Aholassa 50-luvulla.

Maaseudun Nuorten Liiton talvipäivät Jockapirtillä 1955.

Oikaraisella yritystoiminta käynnistyi 1920-luvulla

Vielä vuosisata sitten ja aina 1950-luvulle asti Oikaraisen kylässä elettiin hiljaisesti ja rauhallisesti maa- ja metsätalouden varassa. Jokaisessa talossa oli 1-3 lehmää ja vain suurimmissa taloissa kuusi tai enemmän. Vasta vuoden 1960 jälkeen karjan lukumäärä alkoi kasvaa, mutta samalla pienten karjojen taloudet etsivät muita toiminnoja ja elinkeinoja.

Yritystoiminta oli vähäistä, mutta jälleenrakennuskaudella 1946 alkaen kenttäsiirkeliyrittäjiä oli jo useita.

Varsinaiseksi yritystoiminnaksi Oikaraisen kylässä on tietenkin syytä mainita liikemiesten Phaal Otto Strömsténin ja Carl Jacob Grönbergin perustama kaksiraaminen sahalaitos Raudanjoen Hakokönkääseen (Permantokoski), joka tietenkin tuossa ajassa oli merkittävä teollisuusyritys. Sehän työlisti parhaimmillaan 1875 peräti 156 ihmistä.

Varsinaisten kyläläisten yritystoiminta oli varsin vaatimatonta. Kesäisin viljeltiin peltoja, tehtiin heinää, kalastettiin ja pyydettiin riistaa sekä tehtiin tietenkin halkoja ja pollejä.

Pääasiassa elettiin ns. omavaraisaloutta. Rahaa ei paljon ollut ja siksi tarvittavat työkalut jne. tehtiin itse. Talvisin menttiin savotoihin ja keväällä myös uitto työlisti merkittävästi.

Suutarista tuppimestariksi

Janne Marttiini muutti Sodankylän Kieringistä Rovaniemelle ja aloitti sepän ammatin silloisessa kirkonkylässä 1920-luvulla. Hän työlisti itsensä aluksi ns. ”viikatesepinä”, sillä viikate oli tärkeä maatalouden työkalu ja sirppiin verrattuna huomattavasti tehokkaampi. Viikate oli

vuosittain kuumennettava ja taotava eli ”kallittava”, sillä viikateen tuli olla terävä. Kallitsemisen ohessa Janne Marttiini alkoi tehdä myös puukkoja ja Ilves-puukolla Janne Marttiinista tulikin merkittävä teollisuusyrittäjä.

Puukkoihin tarvittiin myös tuppi ja tuolloin isäni, joka oli hankkinut suutarin opin ja teki suutarin töitä, alkoi valmistaa Marttiinille tuppeja. Tuppi tehtiin nahkasta,

Kuvassa veljeni Mauno lyämässä aihiota. Tuppi lyötiin aluksi nahkavuodasta muotoraudalla ja puunuijalla tasaista pölkkyä vasten. Sen jälkeen oli liimaus, ompelu, lestitys, koristelu ja kantimen kiinnitys. Tuppi oli valmis vasta kymmenien työvaiheiden jälkeen.

jota aluksi hankittiin Osuuskaupan kautta, mutta varsin pian nahkat tulivat Åströmin nahkatehtaalta Oulusta. Tuppien valmistuksen kasvaessa alkoivat tuppeja valmistaa myös muut ja siksi vuodat tilattiinkin keskitetysti Marttiinin kautta.

Aluksi tupet ommeltiin äidin Husgvarna-ompelukoneella mut-

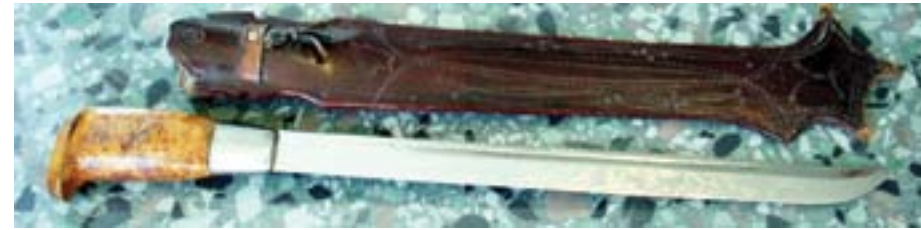
ta jo 1930-luvun alkupuolella isäni hankki Singer suutarinkoneen. Tämä kone koki myös evakkomatkan ja oli vahvasti käytössä vielä sotavuosien jälkeenkin.

Jopa 400 tuppea päivässä

Voimakkaimmillaan tupen teko oli 1950-60-lukujen taitteessa. Puukko oli ns. jokamiehen varustus. Sitä tarvittiin työssä ja vapaa-aikana ja lisäksi puukkojen vienti ulkomaille aina Amerikkaan asti yleisty. Tupen teossa meillä oli isäni lisäksi sotavammojen hoitajaksojen välillä veljeni Mauno sekä setämme Aukusti. Myös itse ja sisareni Onerva osallistuimme ”tuppishouhun”. Kun nahkasta oli ajoittain sodan jälkeen pulaa, tehtiin tuppeja korvikenahasta. Se oli vähän pahvia vahvempaa ja korvikenahkatupet piti myös maalata. Tuppeja valmistui jopa 400 tupen päivävuuhdilla. Kuljetin usein tuppeja polkupyörällä säkeissä puukkotehaalle, mutta useimmin isä vei ne onnibussikyydyssä ja paluukyydyssä tuli sitten nahkoja, eri tuppimallien lyöntirautoja ja muita tarvikkeita. Tuppimallejahan oli useita puukon koon ja mallin mukaan. Eri puukkomallien terät olivat eri mittaisia. Napes oli viisi senttiä ja Ilves 9 cm. Sitten oli vielä 11 cm, 25 cm ja jopa 45 cm pitkiä teriä ja kaikille malleille oli tietenkin erilainen tuppi.

Nahka oli tiukalla

Sotavuosina ja pitkään vielä sen jälkeenkin nahkaa ei tahtonut saada, sillä kenkätehtaat yms. käyttivät paljon nahkaa. Niinpä isälleni tarjottiin joskus 1946 kymmenen lehmän raakavuotaa ”Mustasta pörssistä”. Sehän oli melkoisen suuri määrä ja hinta oli luonnolli-

sesti myös korkea, mutta isäni selvästi innostui asiasta, sillä onnistuessaanhan se olisi tiennyt myös tulosta. Hän suunnitteli tekevänsä muutaman parin lapikkaita, jotka olivat kysytyjä ja lisäksi isäni suunnitteli tekevänsä nahkatuppeja, jotka olivat suuresti kysytyjä.

Vuodat lähetettiin vähän salateittain Posiolle, jossa tiedettiin olevan nahkan parkitsija. Kun nahkat sitten muutaman kuukauden kuluttua tulivat, ne olivat märkiä, ja parkitus vaikutti onnistuneelta. Mutta kun vuodat sitten kuivuivat, ne käpristyivät ja isäni totesi tulleen petetyksi. Parkitus oli epäonnittunut. Vain nahkojen helmoista saatiin käyttökelpoista ja mm minä sain isäni tekemät riukuvarsisaappaat. Nehän olivat suurta huutoa tuohon aikaan ja varsinkin Jokkavaaran pirtin tanssilattialla tunsin jopa pientä ylpeyttä.

Oikaraisesta tuppikylä

Oikaraisella aloittivat myös Matti Oikarainen ja hänen poikansa Urho tupen teon Marttiinin puukotehalla. He tekivät pääasiassa Lapin leukun tuppeja, mutta tarvittaessa myös muita malleja. Urho

jatko tuppishouta puolisonsa Kyllikin kanssa vielä 1970- ja -80-luvulla.

Pienimuotoisesti tuppeja, tai niiden osavalmistusta, tekivät myös ns. alihankinta-periaatteella muutkin kuten Matti Pitkäniemi, Kalle Nimelä, Pauli Tervo ja ehkä vielä joku muukin. Koska tuppeja tehtiin monissa taloissa alettiin Oikaraisen kylää kutsua lempinimellä ”tuppikylä”. Sehän sopi oivallisesti yrittäjähenkiseen kylään.

Pikkuviirin suutarinverstas

Sotavuosien ja evakkomatkan jälkeen periaatteessa kaikki oli aloitettava tyhjistä. Kodit piti rakentaa ja lehmille kaivettiin aluksi korsut. Kaikesta tavarasta oli pula ja kengät kuluivat. Tämän vuoksi setäni Eino Viiri rakensi Pikkuviirin tienhaaraan suutarinverstaan. Se oli kooltaan ehkäpä vain 3x3 metriä. Mökissä oli tietenkin ovi ja ikkuna ja kamina. Siinä setäni, veljensä Aukusti ja isäni sekä ajoittain sairaalahoidosta kotona Ylikörkällä oleva veljeni Mauno aloittivat suutarintyöt 1946. Neljä miestä ahersi työn touhussa tuossa piskuisessa verstaassa. Eihän siinä juuri yli-

määräistä tilaa eikä sosiaalityö ollut, mutta olosuhteet olivat muutenkin vaatimattomat. Oli pakko tyytyä siihen mitä itse aikaan sai. Tärkeintä oli, että toimeen tultiin. Kengät korjattiin ja suutari-poppoo sai vähän ansiota. Korjattavaa oli todella paljon ja neljä teijää koki olevansa täystyöllistettyjä koko talvikauden ja vielä myöhemminkin..

Verstas sijaitsi siis 10 km päässä Oikaraisen varsinaisesta kylästä, mutta maantiehän kulki vierestä. Sinnehän pääsi kävellen ja pyörällä, jolla sellainen oli ja talvisin tietenkin suksilla. Viirinkylästä, Pekkalasta, Auttista ja aina Posiolta saakka ihmiset tulivat Kuuselan linja-autossa tai postiautossa rikinäisine kenkineen. Kengät korjattiin ns. ”pikasutarin” tyyppiin ja paluukyytiin kengät oli korjattu usein odotellessa.

Moni jätti kenkensä aamukyydistä korjattavaksi ja jatkoi matkaansa kauppalaan, toimitti siellä asiansa ja otti korjatut kengät palatessa. Palvelu oli todella joustavaa.

Kuvat ja teksti: Hannes Viiri

Heiskas-Pekka, yksityis- yrittäjä 1900-luvulla

NAPPIA NASKALIA
KAMPAA
KUMINAUHAA
PIKIÖLJYÄ NASTOJA
PASTILLIA LANKAA

Tällaisella myyntirämpsyllä Heiskas-Pekka kulki talosta taloon jo ennen sotia ja vielä sodan jälkeenkin. Viirinkylässä asustanut Petteri Heiskanen, oli kuulu kulukauppias Kemijokivarressa. Vuonna 1885 syntynyt kauppias kulki jalkapatikassa kauppatkanssa Auttista Rovaniemelle muutaman kerran vuodessa. Kesällä hänellä oli pyörä, mikä helpotti raskaan kauppa-arkun kuljettamisessa. Talvella hän myös hiihteli, vetäen kelkassa kauppa-arkkua, mutta silloin, kun teitä ei ollut kaiken kaikkiaan kulku oli raskasta.

Pekka oli “visu” mies. Kansan suussa elää hauskoja tarinoita, ja eräänkin tarinan mukaan Pekka matkusti Kuuselan Alpon linja-autossa Rovaniemelle, ja kun maksun aika tuli, Pekka totesi, että hän maksoi viime kerralla jo tarpeeksi tästä kyydistä ja piti lompsan taskussa. Alpo Kuusela, joka tunsikin Pekan persoonan, otti huumorilla koko asian ja katsoi läpi sormien koko kyytimaksun.

Pekan myyntivalikoimassa ei ollut ruokatavaraa, mutta hänellä oli aina itselle “lääkepullo kirkasta”, niinpä sanottiin Pekan kulkevan aina pienissä “tinoissa”.

Vaimonsa Hilma Johannan kanssa Pekka viljeli perunaa, mikä olikin ollut mitä parhainta laatua. Hän piti myös lampaita ja käytti lannan perunamaan lannoitukseen: siitä puikuloitten hyvä laatu!

Kylällä oli aina tapaus, kun kulukauppias liikkui talosta taloon.

Heiskas-Pekan kauppa-arkku on nykyisin Raimo Mustosella (kuvattu Viirillä 21.5.2011).

Varsinkin lapset seurasivat mielellään Pekan kaupantekoa ja jutustelua aikuisten kanssa. Saattoipa lasten suuhun sieltä tipahtaa myös “uskovaisten pastilli”. Kauppa-arkku oli nähtävyys: puisessa arkussa oli kerroksissa laatikostot, jotka aukesivat sivuittain, joten valikoima tuli esille kätevästi.

Kauppaa ehkä syntyi; kuka tie-

tää, oliko tämä Heiskas-Pekalle vain elämäntapa!

Aikansa persooniin lukeutuva Petteri Heiskanen kohtasi määränpänsä syyskuun yhdeksäntenä päivänä 1962, voimien vähentyessä, Kolpeneen hoitolaitoksessa.

Teksti: Enni Yliraudanjoki
kuva: Eero Sirkka

Kalassa Jyrhämäjärvellä

Osana Kemijoen kalataloustarkkailua selvitettiin Raudanjoen vesistön kalastusta vuonna 2009 postikyselyllä. Yksi tiedustelualueista oli Jyrhämäjärvi. Kysely lähetettiin kaikille talouksille, joilla oli kalastusoikeus kalastusluvan tai kalastusseurojen jäsenyyden perusteella. Kyselyn mukaan kalastajia koko vesistössä oli selvästi vähemmän aikaisempaan kyselyyn verrattuna. Käytetyimmät pyyntimuodot Jyrhämäjärvellä olivat verkkokalastus, katiskapyynti, pilkkiminen ja vetokalastus. Järven kokonaissaaliiksi arvioitiin 1170 kg. Tästä verkoilla pyydettiin 43 %, katiskoilla 22 % ja vapakalastusvälineillä 25 %. Saaliista 44 % oli haukea, 24 % ahventa ja 18 % särkikaloja. Vapaamuotoisissa kommentteissa nousi esille alueen särjen ja muiden vähempiarvoisten kalojen runsaus ja niiden vähentäminen hoitokalastuksella. Jyrhämäjärvessä toteutettiin hoitovuottaus elokuussa.

Yksi ahkera Jyrhämäjärven kalamies on Lauri Kuvaja. Hän on kalastellut järvellä lähes koko ikänsä, vaikka viime vuosina enää vähemmän. Kalastus on ollut mukava harrastus ja samalla on ruokapöytään saanut verestä kalaa. Lauri on kalastellut järvellä verkoilla, katiskalla, mateenkoukuilla, pilkillä, mato-ongella ja uistimella. Eniten saaliiksi on tullut haukea, ahventa, muikkua, särkeä, matikkaa ja lahnaa. Harreja ja siikoja on tullut myös, mutta vähän.

Kalamiehen vuodenkierrossa eri kalalajeille on ne otollisimmat pyyntiajat Lauri kertoo. Sydäntalven aikoihin kalastetaan madetta mateenkoukuilla. Made päättyy yleensä keittoon. Kevättalven kalastukseen kuuluu pilkkiminen. Se on mukavaa ajanviettoa ja ajoittuu yleensä aurinkoisin kevättalven päiviin. Pääasia ei niinkään

ole suuri saalismäärä vaan kauniista kevätsästä nauttiminen. Toki sopivan kokoiset ahvenet kyllä päätyvät pannulle. Jäiden sulaessa keväällä alkaa kutuhauen pyynti. Kutuaikaan haukia voi nähdä Jyrhämäjärven matalissa rantavesissä, lahdenpoukamissa ja rantahenikossa. Silloin hyvällä tuurilla voi päästä näkemään isoja haukia. Järven vesien lämmitessä isommat hauet siirtyvät syvänteisiin. Alkukesän kalastukseen kuuluu lahnan pyynti, joka ajoittuu alkukesään ennen juhannusta. Lahna maistuu parhaimmillaan savustettuna. Syksyllä, järven vesien viiletessä, on muikun pyynnin aika. Pyynti ajoittuu suunnilleen samoihin aikoihin hirvenmetsästyksen alkamisen kanssa. Kutuaikaan muikku esiintyy parvissa ja silloin ei muita pikkukaloja ole juurikaan seassa. Muikut päätyvät yleensä paistinpannulle tai suolakalaksi.

Lauri on kokeillut myös kirjolohen kasvatusta. Parina kesänä kotirannassa oli puurakenteinen häkki, johon keväällä hankittiin kirjolohen poikasia. Kaloja ruokittiin

ja kasvatettiin kesän ajan ja syksyllä pakastin täyttyi kirjolohista. Vaikka syksyllä tuntui, että kyllä tätä kirjolohta jaksaa syödä vaikka kuinka paljon, niin jossain vaiheessa sekin alkoi kyllästyttää ja täytyi pitää kalan syönnistä hie- man taukoa Lauri kertoo. Kyllä se vähän ajan päästä taas maistui.

Teksti: Päivi Kuvaja
kuvat: Eero Sirkka

Kirjolohen kasvatushäkki, joka on nostettu maalle.

Hoitokalastusta

Usealle Oikaraisen kylän asukkaalle Jyrhämäjärvi on tuttu talvisena pilkkipaikkana unohtamatta järvellä liikkuvia vapaa-ajan kalastajia. Vuosi vuodelta kalasaalit tuntuvat pienentyneen, vaikka usein, ainakin pilkkimällä, kaloja on lukumäärältään runsaasti. Kalamiesten puheissa onkin noussut esille hoitokalastuksen tarve. Oikaraisen Erä- ja Kalamiehet to-

teutti Jyrhämäjärvessä hoitonuotusta 25. – 26.8.2011. Varsinaisen nuottauksen toteutti kalastaja Jouko Lampela Rovaniemeltä. Nuottauksen tavoitteena oli järven kalakannan elvyttäminen ja kalojen koon kasvattaminen.

Nuotta vedettiin järvessä ensimmäisen päivän aikana kaksi kertaa ja ensimmäinen apaja tuotti 1000 kg särkeä, salakkaa, lahnaa ja

Jyrhämäjärvessä

muikkua. Toisessa apajassa oli 30 kg siikaa ja ahventa. Siian keskipaino oli 100 g ja tältä pohjalta siikakannan todettiin kääpiöityneen.

Toisena päivänä kalastaja luotasi järveä ja totesi, että kalatihentymää ei löydy. Näin ollen nuottaus ei enää toteutettu. Järven kalakannan hoitamisen osalta jatkossa Lampela totesi, että järven syvyyden vuoksi Jyrhämäjärvi ei ole oi-

kein nuottajärvi ja kannattaisikin miettiä rysäpyyntiä. Mahdollista olisi ideoida rysäkurssi esimerkiksi kansalaisopiston puitteissa. Nuottaus tuotti kuitenkin saalista ja kyläläisiä kävi hakemassa pyyntituoretta kalaa paikan päältä Eräharjun rannasta.

Teksti: Päivi Kuvaja

Kuva: Eero Sirkka

Sateetkin taukosivat ja tuuli tyyntyi, kun Oikaraisen Marjetan silta avattiin 14.9.2011 klo 13.00.

Sillan avajaisjuhlallisuuksissa nautittiin koulun oman bändin soundeista. Bändi esitti kappaleet Silta ja Juuret Tapio Maunuvaaran johtamana. Puhetervehdykset juhlaan toivat Lapin Ely-keskuksen ylijohdaja Tapani Pöyry, Rovaniemen kaupunginvaltuuston puheenjohtaja Heikki Autto, Destian tulosityksikön johtaja Olavi Nätti ja Oikaraisen kyläyhdistyksen puheenjohtaja Rauno Rantaniemi.

Virallisesti sillan avasivat koululaiset Saana Valkama ja Perttu Peltola. Sillan avausmekanismi

perustui lossikapuloihin ja sen oli toteuttanut puuseppä Kaisa Karvo. Saanaa ja Perttua avusti avaamisessa arvovaltainen kutsuvierasjoukko Rovaniemen kaupungilta, Ely-keskuksesta, Destialta ja kyläyhdistyksestä.

Ensimmäisenä sillan ylitti MM-tason pyörätuolikelaaja Janne Seppälä. Jannea seurasivat kylän koululaiset pyörillä, rullalaudoitin, juosten ja kävellen. Lasten jälkeen vuorossa olivat vanhat ajopelit. Oli henkilöautoja, pakettiautoja, kuorma-autoja ja sivuvaunullinen moottoripyörä.

Paikalla oli runsaslukuinen yleisö, joka sai nauttia avajaisten päät-

teeksi kahvit Hirsipirtin pellolla. Jaossa oli edellistä kylälehdessä numeroa, joka kokonaisuudessaan omistettiin sillan rakentamiselle. Kutsuvieraat ihastelivat lehteä ja ihmettelivät talkoohenkeä.

Näin oli kuuden miljoonan euron silta avattu. Nyt on takana ensimmäinen syksy ilman kelirikkokiertoa. Enää ei voisi kuvitella elämää ilman siltaa. Samalla saimme kolmen kilometriä kevyenliikenteen väylää, mikä on lisännyt kyläläisten turvallisia ulkoilumahdollisuuksia. Tästä on hyvä jatkaa.

Teksti: Liisa Hokkanen
Kuvat: Eero Sirkka

Enempi tuhoa kuin tehoa

PUOLUSTUSPUHE VOIMALAITOKSEN RAKENTAMISTA VASTAAN

Aurinko oli jo asemissaan saapuessani ensimmäisten joukossa Jokelan rantaan elokuisena lauantaiaamuna. Vene oli kulkeutunut naapurin peräkärjessä parinkymmenen kilometrin matkan lossinrannasta Jokelan rantaan, missä muutama vene odotteli soutajiaan jo edellisillasta asti. Siinä ne makasivat liejunsekaisella rannalla, mistä vesi oli paennut yön ylitse useamman metrin.

Jokelassa vesi vaihtelee Vantauskosken voimalaitoksen säätelyn vuoksi vuorokaudessa useamman metrin. Jos Sierilän voimalaitos tulee, katoaa tämäkin ranta. Patomainen allas hukuttaisi alleen peltomaata muodostaen saarekkeitä vanhojen latorakennusten ympärille. Sierilän voimalaitos pilaisi luonnontilassa olevaa Kemijoen vartta 60 kilometrin pituudelta. Tehoa sille saataisiin kuitenkin vain sen verran, että 6-8 tuulivoimalaa korvaisivat tämän voimalaitoksen keskimääräisen tuoton.

Tuntuu pahalta ajatella, miksi Rovaniemen päättäjät ja Kemijoki oy ovat valmiita tämänkaltaisiin uhrauksiin jokivarressa asuvien ihmisten kustannuksella. Tällaisiin uhrauksiin minä en ole valmis. Siksi olen nyt täällä Jokelan rannassa jo kolmatta kertaa. Soudan Sierilän voimalaitoksen rakentamista vastaan. Vapaana virtaavan Kemijoen puolesta.

En halua kuulua niihin, jotka jälkikäteen ihmettelevät, miksi näin kävi. Miksi jouduimme menettämään kauniin luonnon muutaman megawatin vuoksi?

Soutamalla vapaan Kemijoen puolesta haluan estää, että me Kemijoen varren asukkaat joutuisimme jälkikäteen, sitten kun kaikki on jo myöhäistä, kauhuissamme toteamaan, kuinka suunnattoman tuhon

Kemijokisoudun veneet rantautuneena.

voimalaitoksen rakentaminen keskelle kyläyhteisöä on saanut aikaiseksi.

Soudellessani Tikkasenkarin karikkoja ja virtaisaa vettä pitkin Korkonkaria kohti sydäntäni raapii ajatus siitä, että nämäkin luonnon ihmeet kuuluvat kohta menneisyyteen. En jaksa sietää ajatusta siitä, että koulun rannassa, samassa kohdassa missä minäkin lapsena ylitin joen hiihtäessäni suksilla kouluun, ammottaisi kovimmillakin pakasilla musta aukko. Tosin musta aukko olisi pelkästään siellä, missä jokiuomaa vielä olisi olemassa. Mattilan rannasta koulua vastapäätä vesi olisi hävinnyt lopullisesti jättäen jälkeensä hiekan ja liejun. Kaventunut jokiuoma olisi siirtynyt Hannilan rantaan. Enää ei kulkeisi vene kesäisissä jokimaisemissa eikä pörräisi moottorikelkka tukevasti jäätyneessä jäässä. Jokea pitkän ylävirtaan matkaajan tie pysähtyisi lossinrantaan lopullisesti.

Minusta nämä ajatukset tuntuvat karnealta. Yhtä karnealta tuntuu ajatus siitä, että Suomessa tällainen uskomattoman suuri maisemahukka on vielä nykyaikana mahdollista. Vesivoiman hyödyntämisen pi-

täisi kuulua jo menneisyyteen. Valitettavasti tässäkin asiassa ruotsalaiset ovat edellä meitä. Siellä uuden vesivoiman rakentaminen kiellettiin jo vuosia sitten. Meillä sen sijaa eletään vielä 60-lukua.

Sierilän voimalaitoksen vaikutukset tulevat näkymään Rovaniemen kaupunkiin asti, kuten katseluseksimiehetkin ovat lausunnossaan todenneet. Sen rakentaminen vaikuttaisi suoranaaisesti satojen ihmisten elämään uskomattomalla tavalla. Mutta sillähän ei tunnu olevan tässä yhteiskunnassa enää mitään väliä. Pääasia, että kaupunki saa lisää veromarkkoja kiinteistöveroina. Sentään niinkin paljon kuin 10,50 euroa asukasta kohti.

Tähän minä en suostu. Minä siis soudan edelleenkin. Siinä toivossa, että muutkin kuin me parisenkymmentä uskollista ryhtyisivät kantamaan vastuuta rakkaan ympäristömme puolesta. Meidän ei ole pakko tyytyä siihen, mitä toiset puolestamme päättävät. Me olemme kansa. Meillä on vastuu.

Tavataanko ensi elokuussa Jokelassa?

Teksti:Irja Wendisch
Katso myös www.sierila.net

Vesisähkön tuotannosta ei synny päästöjä.
Vesivoima on ilmastomuutoksen hillitsemisessä erinomainen sähköntuotantokeino. Tulevaisuudessa vesivirtaa tarvitaan yhä enemmän tukemaan muita uusiutuvia energiamuotoja, kuten tuulivoimaa.

 KEMIJOKI OY

Puheenjohtaja: Rauno Rantaniemi
rauno.rantaniemi@rovaniemi.fi 040-7030991

Jäsenet:

Heli Lähdesmäki 044-3111112
Anja Nurmela 040-5917570
Samu Luiro 040-7760668
Jouni Ranta 0400-500447
Marjo Puhakka 044-2894641
Tapani Ylianttila 040-8229082
Eero Sirkka 040-7439472
Hannes Viiri 0400-691237

Varajäsenet:

Antti Sandgren 045-8730022
Saara Ketola 040-8368527
Enni Yliraudanjoki 0500-974695
Kaija Ranta 040-7200471
Ari Puhakka 050-4030055
Asko Niemelä 045-1347138
Toini Ylianttila 040-7240410
Atte Suomi palaute@oikaraisentaukopaikka.fi

Hallitus kokoontuu joka kuudauden kolmantena maanantaina klo 18 koululla. Kaikki kyläläiset ovat tervetulleita kokouksiin.

Liittyminen kyläyhdistyksen jäseneksi: täytä jäsenhakemus (alla) ja palauta se Oikaraisen kirjastoon (tai hallituksen jäsenelle). Käytämme kiireellisten asioiden tiedottamisessa sähköpostia. Merkitse siis sähköpostiosoitteesi lomakkeeseen, jotta saat ajankohtaisen tiedon nopeasti. Lisäksi tietoa löytyy kylän internet-sivulta, jonka osoite on lehden takakanessa.
V. 2011 jäsenmaksut: 5 € henkilöltä tai 20 € perheeltä. Yritysjäsenen 100 €. Jäsenmaksut maksetaan tilille 564418-516493, tai esim. Marjetantori -tapahtuman aikana.

Leikkaa _____

Jäsenhakemus: Oikaraisen kyläyhdistyksen jäsenyyttä voivat hakea kylässä vakituisesti tai vapaa-aikanaan asuvat henkilöt. Perheenjäsenet voivat liittyä samalla lomakkeella, tiedot kääntöpuolella.

Haluun liittyä Oikaraisen Kyläyhdistys ry:n jäseneksi, paikka ja aika: _____

Hakijan nimi: _____ ja omakätinen allekirjoitus _____

Jakeluosoite: _____

Postinumero ja -toimipaikka: _____

Puh: _____

Sähköpostiosoite _____

Oikaraisen Haka

Risto Koivula 0400 415647
Keväällä jatkavat seuraavat ryhmät:
KKI-jumppa ti 18.30 ja la 14.00 /Tuula 040 7053274
Ala-asteikäisten sählykerho to 18.00 /Samu 040 7760668

Oikaraisen Martat

Sinikka Suorsa 040 5116327
Marttaillat 2 viikon välein torstai-iltaisin

Oikaraisen Erä- ja Kalamiehet

Ari Karvo 0400 694671

Oikaraisen Jahti

Tapani Alaraudanjoki 0400 854735

Tahtaman kalamiehet

Reijo Kaihua 0400 177261

Kuohungin luppoveikot

Teuvo Strand 0400 395749

Sierijärven metsästysseura

Risto Koivula 0400 415647

Kurivaaran Kalamiehet

Pertti Maununiemi 0400 970435

Teatteri Turvakko

Enni Yliraudanjoki 0500 974695

Muita harrasteryhmiä

4H-kerho ala-asteikäisille koululla ke 17.00

Marjo Lehtola 045 6357269 ja Annika Salmijärvi

Koululaisten musiikkikerhot perjantaisin koulun päätteeksi /Tapio Maunuvaara

Seniorijumppa koulun liikuntasalilla ma 14.00.

Rovaniemen kaupungin kansalaisopiston

kuvataidekerho 17.1. alkaen ti 18.00 - 20.15

Näytelmäkerho 19.1. alkaen to 18.00

NUORISOTILA OIKKU

avoinna ke 15.30-21 ja pe 15.00-23.00

KIRJASTO avoinna ti 11.45 - 19.00

Marjetantorin 30-vuotis kyläjuhla

Oikaraisen koulun piha-alueella 14.7.2012
Tori aukeaa klo 10.

OHJELMAA ollaan suunnittelemassa. Jos sinulla on ideoita seuraavista teemoista, otapa yhteyttä:
(1) Vanhoja koneita, laitteita tai maatalouden välineistöä, ISOJA tai pienijä (esim. ompelukoneita, suutarin välineistöä tms.
(2) 20 vuotta sitten 10-vuotisjuhlassa oli erilaisia työnäytöksiä. Jos sinulla on ideoita työnäytöksistä, voit ehdottaa niitä ja niihin liittyviä "osaajia".
(3) Ehdota toimintaa lapsille ja perheille esim. eläinpiha tai poniratsastusta.

Demokratian keinojen laajentamista mietitään kaupungissa. Rovaniemen kaupunki on EU:n innoittamana ja hallintosääntöuudistuksensa aikatauluttamana miettimässä, voiko kuntalaisten osallisuutta kunnan asioihin kehittää muuten kuin vakiintuneen edustuksellisen demokratian keinoin. Edustuksellisen demokratian välineitä (valtuusto ja lautakunnat) pidetään riittämättöminä kuntalaisten äänen kuuluvuuden takaamiseksi. Yläkemijoen aluelautakuntamallin laajentaminen on yksi esillä olevista vaihtoehtoista. Kaupunki järjesti aiheesta keskustelu- ja kuulemistilaisuuden 22.11. Nyt kylä- ja asukas-yhteistyksiltä odotetaan innovaatioita asukasdemokratian kehittämiseksi. Kiinnostuneet ottakaa yhteys Rauno Rantaniemeen tai tulkaa hallituksen kokoukseen.

Juhlapuheen lisäksi ohjelmassa on näytelmä, taidetta, musiikkia, kilpailuja lapsille ja tietenkin perinteiset kuivalihakeitto ja lättäkahvit. Myyntipöydillä paikallisia tuotteita ja käsitöitä.

Tarkoitus on saada kylä yhdessä tekemään kyläjuhlaa, jolla on jo pitkä perinne. Tule mukaan suunnittelemaan, toteuttamaan ja talkoilemaan.

Lehden taitto: Miika Kangasniemi
Kansikuva: Eero Sirkka

Lumi antoi tänä syksynä odottaa itseään harvinaisen pitkään. Kuva otettu 19.11. Nämä lumet sulivat vielä pois. Itsenäisyyspäivän aattona satanut lumi on maassa ainakin lehden mennessä painoon.

Leikkaa _____ Samalla jäsenyyttä hakevat perheenjäsenet _____

Nimi _____

Sähköposti: _____ Puh. _____

Nimi _____

Sähköposti: _____ Puh. _____

Nimi _____

Sähköposti: _____ Puh. _____

KEMILÄN UUSI ELÄMÄ

Vuosien mittaa talkooporukka toisensa jälkeen on huolehtinut vanhan uitonpirtti Kemilän, sen pihapiirissä olevan laavun ja uimarannan sekä ympäristön kunnostuksesta, ylläpidosta ja siisteydestä. Vuosi sitten pirtille saatiin ilmalämpöpumppu ja siivousvälineitä kaupungin avustuksella. Edelleen pirtti on kallis lämmittää pitkänä talvikautena ja käyttämättömyys on huonoksi rakenteille. Välillä meitä on vaivannut talkooväsymyskin, joten viime vuosina on mietitty uusia ratkaisuja pirtin ylläpitoon.

Oikaraisen ja Koskenkylän rajamailla asuva Jenni Sandgren oli kuullut tilanteesta. Jenni on 6-pienen lapsen opiskeleva äiti, joka on kiinnostunut saunaterapiasta ja luontaishoidoista. Jenni ihas-

tui Kemilän perinneympäristöön ja kyläyhdistyksen kanssa tehtiin sopimus pirtin yhteiskäytöstä. Syksyn kuluessa Jennin yrittäjäyys on päässyt pienimuotoisena käyntiin. Jenni perheineen on talkoillut saunaa, pirttiä ja ympäristöä käyttökuntoon. Välillä muutama kyläläinen on ollut talkoissa mukana. Pirtti on nyt arvoisessaan kunnossa. Siellä vallitsee kodikas ja kaunis tunnelma, josta viimeksi nautimme kyläyhdistyksen pikkujouluissa. Pirtille on hankittu kuivakäymälä, mikä oli vähimmäisedellytys uuden jätehuoltolain aikana.

Pirtti on sekä kyläyhdistyksen että Jennin käytössä. Hyvin alkanut yhteistyö osoittaa, että pirtin ylläpito voi tulla mahdolliseksi. Tarvitaan talkootyötä, valmiutta toisten huomiointiin ja hyvää tah-

toa.

Saunan löylyt ovat upeat, uusi kiuas on juuri hankittu ja lattian reiät tukittu väliaikaisesti. Saunan pelastamiseksi tarvitaan alimpien hirsikerrosten vaihtoa sekä lattian, katon ja paneloinnin uusimista. Kyläyhdistys on anonut kunnostamiseen rahoitusta. Rahoitus saataneen ja remonttiin päästään ensi kesänä. Se edellyttää kyläyhdistykseltä omaa osuutta hankkeeseen. Kylälaisten omarahoitusosuus voi olla talkootyötä, materiaalista tai rahallista. Jos sinulla on taitoa tai intoa hirs-, puu- tai perinnerakentamiseen tai puutavaraa lahjoitettavaksi, ole yhteydessä puheenjohtaja Rauno Rantaniemeen.

Teksti: Liisa Hokkanen
Kuvat: Eero Sirkka

